

Sygn. akt II KKN 184/99

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2001 r.

Sąd Najwyższy - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN – Elżbieta Sadzik (spraw.)

Sędziowie: SN – Andrzej Deptuła

SN – Ewa Gaberle

SN – Wiesław Kozielewicz

SN – Wiesław Maciak

SN – Andrzej Siuchniński

SN – Jacek Sobczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej – Waldemara Smardzewskiego

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2001 r.

sprawy **A. E., T. K., L. N., J. S., M. S., H. K., J. W., W. G. i M. K.**

skazanych z art. 36 mkk

z powodu kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

(DSN IV (...))

od wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1955 r., sygn. II K (...)

częściowo zmieniającego wyrok Sądu Wojewódzkiego w Ł.

z dnia 2 listopada 1954 r., sygn. IV K (...)

- I. uchyla zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Wojewódzkiego i z dnia 2 listopada 1954 r. (sygn. IV K (...)) i uniewinnia A. E., T. K., L. N., J. S., M. S., H. K., J. W., W. G. i M. K. od przypisanego im czynu;**
- II. Kosztami sądowymi w sprawie obciąża Skarb Państwa.**

U Z A S A D N I E N I E

A. E., T. K., L. N., J. S., M. S., H. K., J. W., W. G., M. K. zostali oskarżeni o popełnienie przestępstwa z art. 36 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192 ze zm.) określonego dalej jako mkk.

Sąd Wojewódzki w (...) wyrokiem z dnia 2 listopada 1954 r. sygn. IV K (...) uznał w/w oskarżonych za winnych tego, że „w lipcu 1953 r. w Ł. wzięli udział w związku p.n. „(...)”, którego istnienie i cel miały pozostać tajemnicą wobec władzy państwowej” i na mocy art. 36 mkk skazał za ten czyn:

- A. E., T. K., L. N., J. S., M. S. i H. K. na kary po 1 roku więzienia;
- J. W. na karę 10 miesięcy więzienia;
- W. G. i M. K. na kary po 6 miesięcy więzienia.

Na poczet orzeczonych kar sąd zaliczył okres tymczasowego aresztowania:

- A. E. od dnia 15 czerwca 1954 r.;
- T. K. od dnia 16 czerwca 1954 r.;
- L. N. od dnia 5 czerwca 1954 r.;
- J. S. od dnia 5 czerwca 1954 r.;
- M. S. od dnia 10 lipca 1954 r..

Powyższy wyrok w części dotyczącej wymierzonych oskarżonym kar zaskarżył rewizją prokurator, domagając się ich zaostrenia.

Rewizję wnieśli również oskarżeni: A. E., L. N., H. K., J. W., W. G. i M. K. wnosząc o uchylenie wyroku i uniewinnienie lub też – rewizja oskarżonego L. N. o uznanie go za winnego przestępstwa z art. 164 kk i wymierzenie mu kary aresztu prewencyjnego. Oskarżeni H. K. i W. G. wnosili ponadto o zawieszenie wykonania wymierzonej im kary, a M. K. o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. J. W. w swej rewizji zarzuciła zaś niewspółmierność kary w wyniku niedostatecznego uwzględnienia jej złego stanu zdrowia i również wniosła o zmianę wyroku przez zawieszenie wykonania wymierzonej kary.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 16 marca 1955 r. sygn. II K (...) zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej kar wymierzonych oskarżonym T. K., L. N., J. W. i W. G. w ten sposób, że za przypisany czyn skazał:

- T. K. uwzględniając rewizję prokuratora na karę 1 roku i 6 miesięcy więzienia, z zaliczeniem na poczet orzeczonej kary okresu tymczasowego aresztowania od dnia 16 czerwca 1954 r. do dnia 25 stycznia 1955 r.;
- a L. N., J. W., W. G. zawiesił warunkowo wykonanie wymierzonych im kar więzienia na okres 3 lat (uwzględniając rewizje oskarżonych).

W pozostałej części wyrok został utrzymany w mocy.

Na mocy przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 1956 r. o amnestii orzeczone kary więzienia zostały darowane A. E., T. K., H. K. i M. K.

Od wyroku Sądu Najwyższego kasację na korzyść oskarżonych wniosł Prokurator Generalny zarzucając rażące naruszenie prawa materialnego mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 36 mkk, na skutek przyjęcia, że przynależność do zrzeszenia wyznaniowego „(...)” równoznaczne jest z przynależnością do związku, którego istnienie, ustrój lub cel miały pozostawać tajemnicą wobec władzy państwowej.

W kasacji wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz także wyroku Sądu Wojewódzkiego w (...) z dnia 2 listopada 1954 r. i uniewinnienie oskarżonych od popełnienia przypisanego im czynu.

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o uwzględnienie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna.

Z ustaleń poczynionych przez sądy wynika, że oskarżeni byli wyznawcami „(...)”, a więc zgromadzenia o charakterze religijnym, a odbyte przez nich spotkania miały na celu modlitwę, czytanie Biblii, bez żadnych pozareligijnych celów. Znajduje to potwierdzenie w tekstach znalezionych w mieszkaniach niektórych oskarżonych, które mają charakter wyłącznie religijny.

Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, nie jest uzasadnione odnoszenie pojęcia związku w rozumieniu m.in. art. 36 mkk do wspólnoty o charakterze religijnym, wyznaniowym – zbiorowiska ludzi, których łączy nie więź organizacyjna, ale religijna (wyrok 7 sędziów SN z 12 stycznia 1995 r., II KRN 232/94, OSNKW 1995, z. 5-6, poz. 28) i ten pogląd dotyczy m.in. wspólnoty religijnej „(...)”.

Nie ulega też wątpliwości, iż istnienie, ustrój oraz cel wymienionej wspólnoty religijnej nie były tajemnicą dla władzy państwowej, gdyż po jej delegalizacji w 1950 r. przez wiele lat podejmowane były starania o prawne uznanie tego wyznania w licznych pismach kierowanych do organów państwa, w których informowano o celach tej wspólnoty religijnej.

Trafnie podniósł na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej, iż zaskarżony wyrok pozostawał również w sprzeczności z zasadą wolności sumienia i wyznania deklarowaną przez Konstytucję oraz ustawę.

Konkludując stwierdzić należy, że skazanie oskarżonych z art. 36 mkk nastąpiło z rażącą obrazą tego przepisu. Należało zatem uwzględnić kasację

Prokuratora Generalnego i uchylając zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Wojewódzkiego w (...) uniewinnić wszystkich oskarżonych od popełnienia przypisanych im czynów.

Orzeczenie o kosztach sądowych postępowania w sprawie oparto o przepis art. 638 kpk.